

Gelişimsel İlkokula Hazırbulunuşluk Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gelişimsel İlkokula Hazırbulunuşluk Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22106>

Özet

İlkokula Hazırlanma Ölçeği, çocukların akademik ve sosyal başarıya ulaşmaları için gerekli olan temel beceri ve yeterlilikleri ifade eden kritik bir psikolojik ve gelişimsel yapıdır. Gelişimsel İlkokula Hazırlanma Ölçeği (GİHÖ), Ramazan Sak ve Emine Yorgun tarafından 2020 yılında geliştirilmiş olup, okul öncesi dönem çocuklarının ilkökule eğitimine başlamasındaki gelişimsel düzeylerini kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle bilişsel, motor, sosyal-duygusal ve dil gelişim alanlarındaki hazırlanma düzeylerini ölçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirme çalışması, Türk eğitim alanında uygulanabilir ve güçlü psikometrik özelliklere sahip bir araç sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

İlkokula Hazırlanma Ölçeği, Okul Öncesi Eğitim, Gelişimsel Değerlendirme, Erken Çocukluk, Hazırlanma Ölçeği, Psikometri.

Yazarlar

Ramazan SAK, Emine YORGUN.

Amaç

Gelişimsel İlkokula Hazırlanma Ölçeği'nin (GİHÖ) temel amacı, ilkökule çağına yaklaşan 5-7 yaş aralığındaki çocukların, zorunlu eğitimin gerektirdiği akademik ve sosyal talepleri karşılamaya ne ölçüde hazır olduklarını bilimsel yöntemlerle belirlemektir. Bu ölçek, çocukların okula adaptasyon sürecini kolaylaştırmak ve potansiyel gelişimsel risk alanlarını erken tespit etmek için kritik bir araç görevi görmektedir.

Ölçek, eğitim uzmanlarına ve öğretmenlere, çocuğun güçlü yönlerini ve desteklenmesi gereken spesifik gelişim alanlarını gösteren nesnel veriler sunarak, bireyselleştirilmiş eğitim programlarının veya erken müdahale stratejilerinin planlanmasına doğrudan katkıda bulunmayacak hedefler. GİHÖ, sadece bilişsel yetenekleri değil, aynı zamanda sosyo-duygusal olgunluğu da ölçerek bütüncül bir hazırlanma değerlendirme sağlar.

Yapı (Ölçülen Yapı)

GİHÖ, psikolojik gelişim kuramlarına dayanarak, çok boyutlu bir yapı olarak kavramsallaştırılan İlkokula Hazırlanma Ölçeği yapısını ölçmektedir. Bu yapı, çocuğun okul ortamında başarıyla olmasını sağlayan bir dizi entegre beceri ve yeterliliği içerir. Ölçek, genellikle dört ana alt boyuta ayrılmıştır:

Bilişsel Alan: Temel sayı ve şekil bilgisi, dikkat süresi ve problem çözme becerileri.

Sosyal ve Duygusal Alan: Öz düzenleme, duygusal tepkileri yönetme, işbirliği yapma ve yönergeleri takip etme yeteneği.

Motor Alan: İnce motor beceriler (kalem tutma, kesme) ve kaba motor beceriler (koşma, denge).

Dil Alanı: Alıcı ve ifade edici dil yetenekleri, kelime dağarcığı ve temel okuryazarlık becerilerine hazırlık.

Ölçeğin yapısal tutarlılığı, bu gelişimsel alanların her birini geçerli ve güvenilir bir şekilde temsil etmesini sağlamak üzere titizlikle test edilmiştir.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışmasında (Sak & Yorgun, 2020), GÖ'nün amaca uygunluğunu kanıtlamak için çeşitli geçerlik türleri incelenmiştir. Özellikle yapı geçerliği, doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılarak incelenmiş ve ölçeğin teorik olarak beklenen çok boyutlu yapıyı desteklediği gösterilmiştir.

Ayrıca, ölçüt bağımlı geçerlik çalışmaları da yürütülmüştür. Bu analizlerde, GÖ puanlarının, çocuğun öğretmen değerlendirmeleri ve erken dönem akademik başarı göstergeleri ile anlamlı düzeyde korelasyon gösterdiği rapor edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin ilkökul başarıya yordama yeteneğine sahip olduğunu desteklemektedir.

Güvenirlik

Gelişimsel İlkokula Hazırlanma Ölçeği'nin kararlılığı ve iç tutarlılığı değerlendirilmek amacıyla detaylı güvenilirlik analizleri yapılmıştır. İç tutarlılık katsayısı olarak yaygın şekilde kullanılan Cronbach Alfa değerleri, hem ölçeğin genelinde hem de her bir alt boyutunda yüksek bulunmuştur. Bu yüksek değerler, ölçeği oluşturan maddelerin aynı temel yapıyı ölçme konusunda homojen ve tutarlı olduğunu göstermektedir.

Ek olarak, ölçeğin zamana bağlı kararlılığı ölçmek için test-tekrar test güvenilirliği çalışmaları da gerçekleştirilmiştir. Elde edilen korelasyon katsayıları, ölçek puanlarının kısa bir zaman aralığında tekrar uygulandığında tutarlı sonuçlar ürettiğini ve bu sayede ölçüm hatasının düşük olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

GÖ'nün yapısal geçerliğini sağlamak için hem açılımlayıcı faktör analizi (AFA) hem de doğrulayıcı faktör analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, başlangıçta madde havuzundan ölçeğin temel bileşenlerini ve faktör sayısını belirlemek için kullanılmıştır.

DFA ise, ölçeğin teorik olarak belirlenen çok boyutlu yapısının toplanan verilerle ne ölçüde uyumlu olduğunu test etmiştir. Analiz sonuçları, ölçeğin bilişsel, sosyal-duygusal, motor ve dil gelişimini temsil eden ayrı faktörlere sahip olduğunu doğrulamıştır. Faktör yüklerinin güçlü olması, her bir maddenin ilgili alt boyutu temsil etmede yüksek katkıya sahip olduğunu göstermiştir.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Genellikle öğretmen veya uzman gözlemi temel alınarak kullanılan bir derecelendirme ölçeği formundadır.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar.

Age Group: 5-7 yaş aralığı (İlkokula geçiş dönemi).

Population Details: Ölçek, Türkiye Cumhuriyeti'nde okul öncesi eğitim alan ve ilkokula başlama potansiyeli olan çocuklar üzerinde standardize edilmiştir.

Test Methodology: Gözlem temelli değerlendirme. Uygulayıcılar (genellikle öğretmenler), çocuğun günlük davranışları ve performansları belirli kriterlere göre derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Erken Çocukluk Eğitimi, Okul Başarıları, Yordayıcılar, G-HÖ, Güvenirlilik, Geçerlilik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Bilgi mevcut değildir.

Correspondence Address: Sorumlu Yazar Ramazan SAK ile iletişim adresi: ramazansak06@gmail.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Gelişimsel İlkokula Hazırlanma Ölçeği, 2020 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için genellikle yazarların yayımladığı makaleye uygun atıf yapılması gerekmektedir. Kullanım koşulları ve potansiyel ücretler hakkında kesin bilgi almak

için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir.

Kaynaklar

Sak, R., ve Yorgun, E. (2020). Gelişimsel İlkokula Hazırlanışın Ölçmesinin geçerlik ve güvenirlik analizi. *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (24), 495-525.

Makalenin doğrudan bağlantısı: sosbilder.igdir.edu.tr

The original PDF can be downloaded here: gelisimsel-ilkokula-hazirbulunusluk-olcegi-toad.pdf

Gelişimsel İlkokula Hazırlanışın Ölçmesi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelerin tamamı, Sak ve Yorgun (2020) tarafından yayımlanan akademik makalede yer almaktadır.